

TÜRKİYE 2. MADEN MAKİNALARI SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

10-12 Mayıs 2007 tarihlerinde birincisi Kütahya'da düzenlenen Türkiye Maden Makinaları Sempozyumu ve Sergisi'nin ikincisi, 4-6 Kasım 2009 tarihlerinde TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi ile TMMOB Makina Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi yürütücülüğünde, temelleri 1910'a dayanan Türkiye'nin ilk Maden Makinaları Fabrikası'nın kurulduğu kentimizde, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi salonlarında gerçekleştirilmiştir.

250 delegenin katılımıyla gerçekleşen sempozyumun 6 oturumunda 11'i çağrılı olmak üzere toplam 23 bildiri sunulmuştur. Panelde, Ülkemizde maden makinaları sektörü ve sorunları tüm yönleriyle ele alınmıştır. Sempozyum süresince; maden makinalarının tasarımı, üretimi, bakım-onarımı, performansı, teknolojisi, simülasyonu, optimizasyon ve kontrolü, malzeme ve yardımcı ekipmanları, standardizasyonu, belgelendirme, enerji verimliliği, makina-ekipman seçimi, operatörlerinin eğitimi ile yeraltında alevsizedirmazlık ekipmanları, iş sağlığı ve güvenliği, hidrolik-pnömatik uygulamaları ve ayrıca kazı mekaniği, cevher hazırlama makinalarında teknolojik gelişmeler gibi konu başlıkları işlenmiştir. 25 firmanın katıldığı Maden Makinaları Sergisi sempozyum süresince ilgi ile izlenmiştir.

Üç gün süren sempozyum kapsamında dile getirilen görüş ve öneriler ana başlıklarıyla aşağıda özetlenmiştir.

Ülkemizde maden makinaları sektör oluşumuna yönelik çalışmalar kararlı bir gelişme çizgisi göstermemektedir. Ulusal bir politikanın eksikliği, üretim ve yatırım yerine rantı esas alan ekonomi politikaları, kullanılmış makinaların ülkeye girişinin teşviki, sektörün yönlendirilmesinde ve teşvik edilmesindeki yetersizlik, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine yeterince pay ayrılmaması, madencilikle ilgili kamu kurumlarının parçalanması, işlevsizleştirilmesi, özelleştirme politikalarıyla bu alandaki kamu yatırımlarının azaltılması ve gerekli yatırımların öngörülmemesi, başta kömür olmak üzere yerli kaynaklarımızı değerlendirmek yerine ithalata yönelmesi sektörün gelişmemesinin ve teknoloji düzeyini artıramamasının en önemli nedenleridir.

Sanayi içinde katma değeri yüksek, rekabet yeteneği olan bir makina imalat sektörü pek çok sektöre "girdi" olan ürünleri verdiği için ve geniş bir yan sanayi ile çalıştığı için dışa bağımlılığı da azaltmaktadır. Ülkemiz için bu konu özellikle önemlidir. Gelişmiş bir makina imalat sanayi, daha az dışa bağımlılık, daha az döviz harcaması ve daha az açık veren bir dış ticaret dengesi demektir.

Bütün bu nedenlerle bu sektör, tüm gelişmiş ülkelerde birinci sırada ele alınmakta ve sektörün geliştirilip korunması bir devlet politikası olarak benimsenmektedir. Özellikle küresel krizle birlikte başta ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya olmak üzere küresel ekonomiyi ellerinde tutan güçler bu politikalarını ön plana çıkarmışlar, yerli sanayiye koruyucu ve iç pazarı geliştirici kamusal önlem ve teşvikleri artırmışlardır.

Esasen, ülkemizin içerisinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sıkıntıların aşılması, sanayimizdeki fason yapının kırılması, ithalata bağımlı, düşük teknoloji üretim sisteminin aşılması için başkaca bir seçeneğimiz de bulunmamaktadır.

Ülkeyi yönetenler her şeyden önce bütün bu olumsuz gidişin nedeni olan dışa bağımlı ve küresel sermaye güdümlü politikalardan vazgeçmelidir. Uluslararası finans kuruluşlarının dayattıkları "yapısal uyum ve istikrar programları" reddedilmelidir. Yatırımlar artırılmalı, özelleştirme uygulamalarıyla devletin küçültülmesi ve doğal kaynakların talanından vazgeçilmeli, ithalat politikaları gözden geçirilmeli, yerli yatırımcı özendirilmeli ve korunmalı, katma değeri yüksek ileri teknoloji isteyen alanlarda yapılacak yatırımlar desteklenmeli, devletin ekonomideki yönlendiriciliği artırılmalı ve planlama yönelimi benimsenmelidir.

Ülkemizde özellikle yeraltı madenciliğinde teknoloji kullanımı istenilen düzeyin çok altındadır. Madencilik potansiyeli ve ekonomik göstergeleri bizden çok daha geride olan ülkeler bile gerek yeraltı gerekse yerüstünde kullandıkları makinaların büyük bölümünü kendileri üretirken, ülkemizde bu alanlarda kullanılan makinaların büyük çoğunluğunun hala ithal ediliyor olması düşündürücüdür. Bu amaçlar doğrultusunda üretim yapacak yerli üreticiler teşvik edilmelidir. Uzun yıllardır TTK, TKİ ve MKE'nin sektörün makina ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılayan maden makinaları fabrikaları ve atelyelerinin teknoloji ve kapasite açısından geliştirilerek ülke madenciliğine daha fazla katkı koyması sağlanmalıdır.

Panelde; Türkiye'de maden makinalarının sınıflandırılması, tasarımı, üretimi, maliyeti, teknolojik gelişimi, ihracat ve ithalatı ile maden makinaları konusunda proje destekleri, emniyet yönetmelikleri, CE uygulamaları, ATEX, onaylanmış kuruluş ve AR-GE sorunları, işgücü yetersizliği, ara teknik eleman eğitimi, enerji maliyeti, düşük verimlilik, sektör tanımlanması, üretici sorunları, kriz etkisi konuları ve mermer üretiminde kullanılan makinalar ele alınmıştır.

Bu değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki hususların kamuoyu ile paylaşılması uygun görülmüştür.

1- Ülkemizin kaynakları, küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde değerlendirildiğinde, Türkiye küresel rekabette yer alabilecek potansiyele sahiptir. Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve yenilenmeye ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında durum değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimler yapılabilecek, ülkenin doğal kaynakları daha iyi değerlendirilebilecek, emek ve kaynak yoğun üretimden ileri/yüksek teknoloji yoğunluğu olan bir üretim ve sanayi yapısına ulaşılabilecektir. Bu bağlamda ulusal bilim ve teknoloji politikaları oluşturulmalı, madencilik sektörü bu politikalar içerisinde yerini almalıdır.

2- AR-GE ve teknolojik gelişmenin önemli bir planlama ögesi olarak mühendislik alt yapısı ön plana alınarak benimsenmelidir. Madencilik teknolojilerini geliştirmeye yönelik araştırma geliştirme çalışmaları teşvik edilmelidir. AR-GE faaliyetlerinin gelişmesi ve teknolojik etkileşimi sağlamak, üniversitelerin ilgili bölümlerine bağlı araştırma ve laboratuvar birimleri ile endüstriyel tasarım ve analiz çalışmalarından yararlanmak için Oda-Üniversite-Sanayi işbirliği kurulmalı ve geliştirilmelidir.

3- Maden makinaları üretimi teşvik edilerek dışa bağımlılık ortadan kaldırılmalıdır. Ülkemizde yerli akredite kuruluş olmaması nedeniyle yeni direktiflere göre elektriksiz cihazlarda ve plastik materyallerde de aranan başta alevsizdirmazlık ve ATEX belgeleri

olmak üzere sektörün belge gereksinimi yurtdışından sağlanmaktadır. Bu nedenle, yerli akredite belgelendirme kuruluşları oluşturulmalıdır.

4- Sektörde yeni teknolojilerin kullanımı ve teknik eleman istihdamının artırılması verimliliği artıracaktır. Maden makinalarını kullanacak ara eleman eğitimi için sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak gerekli altyapı çalışmaları yapılmalıdır.

5- Planlama geleneğinin kaldırılması ile maden makinaları sektöründe; makina parkının yeterince oluşturulmaması, zamanında yenilenmemesi, yedek parça stokunun doğru olarak belirlenmemesi ve hatalı personel politikalarından dolayı planlama yapılamamaktadır. Sektör, planlama geleneğini sağlayacak gerekli çalışmaları yapmalı ve ilgili tedbirleri mutlaka almalıdır. Satış sonrası hizmetler, ülke genelinde yaygın servis ağları kurularak verilmeli, satış sonrası servis hizmetlerinde mühendis istihdamını sağlayacak bilinç oluşturulmalı ve tedbirler alınmalıdır.

6- Her sektörde olduğu gibi maden makinaları sektöründe de iş sağlığı ve güvenliğine yönelik gerekli tedbirler yeterince alınmadığı için her gün iş kazası ve meslek hastalıklarıyla karşılaşmaktadır. Gelişen teknolojiye bağlı olarak gerekli tedbirler alınmalı, iş yerlerinde İş Güvenliği Mühendisi bulundurulması için gerekli yasal düzenlemeler ülke koşulları göz önüne alınarak yapılmalı ve denetlenmelidir. Kullanılan araç, gereç ve yöntemlerdeki iyileştirmeler, güvenlik sistemlerinin otomasyon kontrollü olması ve sinyalizasyon sisteminin yaygınlaşmasıyla kaza riski ve iş kazaları azalacaktır.

7- Çevre kirliliğini önlemek ve farklı uygulamaları ortadan kaldırmak için Oda-Sektör-Üniversite işbirliğiyle ilgili birimlerin katıldığı ortak bir platform oluşturulmalı, konuya ilişkin çözüm önerileri geliştirmeli, yasal mevzuatlar günümüz koşullarına uygun hale getirilmeli ve denetlenmelidir.

Kamu yararına bir planlama, kalkınma ve istihdam odaklı gelişmelerin gerçekleşmesi, ancak demokrasinin tüm ilke ve kurumlarıyla egemen olduğu, insan hakları ve özgürlüklerinin tam anlamıyla uygulandığı bir ortamın oluşturulması ile sağlanabilecektir. Bir diğer anlamda, demokrasi ile kalkınma birbirini reddeden değil, birbirini tamamlayan ve geliştiren durumlar olarak görülmelidir.

Üreterek büyüyen ve paylaşarak gelişen bir ülkede yaşamak istiyor ve bunun olanaklı olduğunu biliyoruz.

TMMOB

TMMOB

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

6 Kasım 2009, Zonguldak